

De Kaardebol

Driemaandelijks tijdschrift

juli - augustus - september 2015

nummer 3/2015

Afgiftekantoor Kortenberg, erkenningsnummer P806150

Foto:
Dactylodenia st-quintinii

(Ewoud L'Amiral)

In dit nummer:

- De mooiste picknickplek
- Eco-Tuinendag
- Groene Vallei
- Waarnemingen Silsombos
- Waarom Orchissen in het Silsom?
- Uitstap Natuurpunt Zaventem
- Herfsttijlooswandeling Silsombos
- Agenda

De mooiste picknickplek van Vlaanderen

Paul van Leest

In het Silsombos, op het kruispunt van de wegen tussen de grote weiden, staat nu de mooiste picknickplek van Vlaanderen.

De picknickbank (foto: Kathryn Sheridan) werd gesponsord door Sustainability Consult. Dit is een adviesbureau dat zich bezighoudt met duurzaamheid. Het is een leuke groep van jonge mensen van verschillende nationaliteiten.

De bank en een infobord werden geopend tijdens de compleet verregende (maar wel gezellige) nocturne op 5 juni.

Eric Malfait en ondergetekende gidsten in vol onweer een groep medewerkers van Sustainability Consult door het Silsom. Ter plekke werd het infobord onthuld (foto: Eric Malfait).

Maar de bank is beter te genieten met mooi weer! Je kijkt op een weide waar in het voorjaar en in de zomer prachtige planten staan. Het is er ook mooi rustig (wanneer de vliegtuigen wegblijven...). Hieronder het uitzicht (foto: Dominik De Buyser).

Doe mee aan de Eco Tuinendag 2016

Volgend jaar, begin juni organiseert De Groene Vallei een open tuinendag, waarin meer natuur in je tuin centraal staat. Deze tuinendag waarbij de tuinen worden voorgesteld aan het grote publiek, zou doorgaan de 1e zondag van juni (gelijk met VELT) in de 6 gemeenten die onder de Groene Vallei vallen (Kortenberg, Kampenhout, Steenokkerzeel, Machelen, Vilvoorde, Herent).

We zijn dringend op zoek naar tuineigenaars die aan dit initiatief willen deelnemen en in één van deze gemeenten woont. Komt je tuin in aanmerking of ken je iemand wiens tuin als voorbeeld zou kunnen dienen geef dan snel een seintje via mail patrick.luyten@pandora.be zodat we de tuin even kunnen bekijken.

Uiteraard moet je tuin geen natuurreserveaat zijn, wat we bedoelen is dat je tuin aan een aantal minimale groene eisen voldoet.

Project 'De Groene Vallei' verlengd door provincie

Ons samenwerkingsproject 'De Groene Vallei' gaat door! Hierin werkt Natuurpunt Kortenberg samen met de afdelingen van Herent, Kampenhout en Steenokkerzeel - Vilvoorde - Machelen, en ook met de gemeenten, de toeristische sector, de erfgoedbeheerders, de lokale horeca en landbouwers.

Het doel is onze streek tot een topgebied te maken met prachtige natuur. Het project wordt ook gesteund door de provincie Vlaams-Brabant met subsidies, waardoor we een onder meer een halftijdse beroepskracht konden betalen.

Begin juli heeft de provincie het groen licht gegeven om het project te verlengen. Tine Roefs, gedeputeerde voor Milieu en Duurzaamheid (geciteerd door Ring TV): "Jaar na jaar zien we dat de natuurverenigingen prachtige zaken realiseren met de subsidie van de provincie. De verenigingen werken vooral met vrijwilligers en de steun van de provincie zorgt ervoor dat die dag in dag uit kunnen werken aan meer en betere natuur in onze provincie."

Waarnemingen in het Silsombos

Paul van Leest

Begin juli zijn er prachtige nieuwe waarnemingen gedaan in het Silsombos: het Teer Guichelheil en de Bevertjes. Van Teer Guichelheil was de laatste geregistreerde waarneming in 1949, voor Bevertjes moeten we terug naar 1935.

Teer Guichelheil (foto: Ewoud L'Amiral) dankt haar naam omdat men vroeger dacht dat je er geesteszieken (guichel) mee kon genezen. De Latijnse naam *Anagallis tenella* wijst hier ook op. *Anagallis* komt van het Griekse woord *anagelao* (ik lach), eveneens vanwege het vermeende effect dat melancholie door het gebruik van dit plantje kon worden verdreven. *Tenella* betekent " nogal teer". De plant groeit op zonnige, open plaatsen op natte, voedselarme, zwak zure, al of niet kalkrijke grond. Vaak op kwelplekken (veen, zand, leem en zavel). Bron: www.wilde-planten.nl.

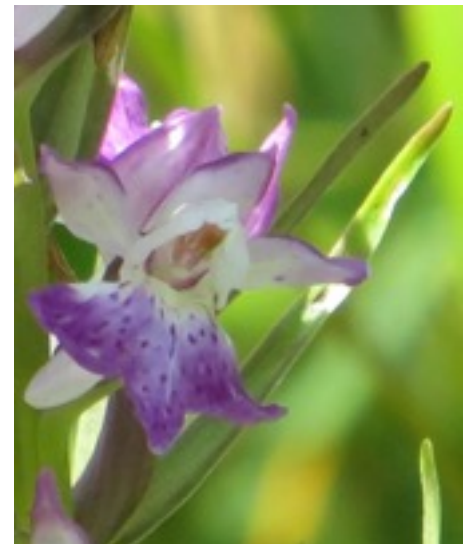
Bevertjes is een grassoort, ook wel Trilgras genoemd. De naam komt van het 'trillen' van de aartjes aan de pluimen door de wind.

De mooiste waarneming, met dank aan Danni de Laere en Patrick Luyten: de intergenerische hybride van Bosorchis (*Dactylorhiza fuchsii*) en Grote muggenorchis (*Gymnadenia conopsea*): *Dactylodenia st-quintinii*. Voor het eerst beschreven in de buurt van het noordfranse Saint Quentin.

Het determineren was moeilijk, er was al een voorstel om de plant 'Gymnadenia Laerei' te noemen, maar via SEMO Vlaanderen is het dus toch gelukt.

Deze orchidee zal zich niet verspreiden over het Silsom en de Groene vallei door zijn zaadjes, ze zijn niet kiemkrachtig. Dat heb je met hybriden! Het is wachten op een nieuwe kruisbestuiving tussen Bos- en Muggenorchis. Maar mogelijk komt op diezelfde plaats volgend jaar een nieuw exemplaar te voorschijn indien in zijn bijknollen voldoende reservestoffen zijn opgeslagen.

Waarom er Orchissen in het Silsom groeien...

Aurora De Marrez

Dit is een verhaal voor de kleinsten onder ons en zij die nog jong genoeg zijn om ervoor open te staan.

Heel lang geleden, nog in die tijd dat er nog geen mensen waren en dieren en planten elkaar goed verstonden, leefden in het Silsommoerasbos wezens zoals de bloemenfeeën en Siska, de moerasheks.

De bloemenfeeën hielpen Siska met het verzorgen van alle bloemen in het moerasbos. Ze zorgden ervoor dat de bloemen tijdig ontwaakten in het voorjaar, genoeg nectar hadden voor zichzelf en de dieren. De bloemenfeeën gaven bloemen bloemen die hun kopjes lieten hangen een middeltje van Siska zodat ze weer konden genezen...

Maar de mensen kwamen en het werd gevaarlijk voor de bloemenfeeën en de andere wezens in het moerasbos. Niet alle mensen immers laten de natuur met rust of zorgen ervoor.

Siska gaf alle bloemen zoveel van haar geneeskracht als ze kon. En de bloemenfeeën die niet uit het moeras wegkonden, ze konden nergens anders leven, veranderde Siska met haar laatste krachten in orchideeën, mooie tere bloemen.

Toen trok Siska weg, tot heel diep in het moeras; er klonk een heel mooi gezang door het bos dat steeds stiller werd tot het uitstierf...

Wanneer je nu een orchidee (of orchis) ziet, weet je dus dat zij ooit een bloemenfee was die in het moeras thuishoort...

Op uitstap met Natuurpunt Zaventem

André Leroy (tekst en foto's)

Geen “vroeg vogels” op 14 juni, wel een uitstap naar het groene Hoboken. Dit luidt nogal raar voor een industriële stad en toch zullen we overtuigd naar huis terugkeren!

Om 10u00 staat onze gids ons aan de ingang van het Schoonselhof op te wachten. Onze groep telt een twintigtal leden en sympathisanten uit Zaventem, Lier en Antwerpen. Onder de leiding van onze plaatselijke deskundige lopen we tussen de graven in dit rustige kerkhof van 84 ha voor een eerste kennismaking met de “funeraire symboliek”. Met praktische voorbeelden voor ons krijgen we uitleg over de links tussen verdriet en treurende vrouwen, eeuwigheid en eikenkransen, onsterfelijkheid en klimop... Na een tijdje hebben Griekse afgeknakte zuilen, Egyptische obeliskken en leegstaande cenotafen geen geheimen meer voor ons!

De clou van ons bezoek is wel het ogenblik waarop onze gids ons naar “zijn” graf brengt... Sinds 2007, bestaat er in Antwerpen trouwens de mogelijkheid om een peterschap over een grafmonument aan te gaan en zelfs de bruikleen van zo'n monumentale grafzerk is wettelijk toegelaten! Toch even wennen...

<http://www.wsj.com/articles/antwerp-belgium-has-5-000-secondhand-graves-for-sale-1401760707>

Na een flinke picknick voor de vissersclub aan Fort 8 en een wandeling rond de vijvers kunnen we noordwaarts rijden om kennis te maken met de Hobokense Polder. Aan het bord met de alom bekende “Gehakkelde Aurelia” (Polygonia C-album) geeft Roger ons uitleg over de site, een vroegere polder die opgehoogd werd.

We lopen in de schaduw van loofbomen, stoppen ter hoogte van kijkwanden en volgen enkele knuppelpaden om uiteindelijk aan de Schelde te komen. Aan de overkant zien we de kerk van Burcht en verschillende industriële bedrijven die gebruik maken van de waterweg!
<http://www.hobokensepolder.be/Wandelingen/index.html>

Een laatste tocht door het struikgewas van de groene Hobokense Polder en dan maar terug naar huis. Met dank aan Magda en Roger voor deze fijne dag!

Herfsttijlooswandeling Silsombos

In het Silsombos kleurt de herfst roze, hier zit de herfsttijloos voor iets tussen. Een vreemde snuiter onder de planten. Waarom wordt deze droogbloeiër genoemd? Wat is het verschil tussen krokus en herfsttijloos?

De naam verwijst enerzijds naar de bloeitijd (september/november) en anderzijds naar het feit dat de plant zich blijkbaar niets aantrekt van de seizoenen. Een plant die in het najaar zijn bloemen laat verschijnen en zijn vruchten pas in het voorjaar voortbrengt moet wel een 'tijdloze' plant zijn. Tijdens de wandeling kom je nog meer geheimen van deze plant te weten.

Afspraak zondag 30 augustus om 10.30 u, St. Pietersplein, Erps-Kwerps.
Gids: Ewoud l'Amiral (0476 261634)

(foto: Paul van Leest, 30 september 2012)

AGENDA

Zaterdag 29 augustus

Vleermuissafari in het kader van de Europese Nacht van de Vleermuis. Altijd al willen weten hoe vleermuizen hun weg vinden in het pikkedonker? Hoe ze ondersteboven kunnen slapen? Of hoe ze kunnen kijken met hun oren? Dan is deze vleermuissafari iets iets voor jou! Na een inleiding over deze fluwelen fladderaars gaan we op wandel met 'batman', op zoek naar vleermuizen. Er is een aangepast programma voor coole kids. Nadien kan je bekomen van je avontuur, bij een lekker drankje. Van 20 tot 22 uur in de Parkschool van Relst, Aarschotsebaan 130 in Kampenhout. Georganiseerd door Natuurpunt Kampenhout en de Groene Vallei. Info: Gerard Moors, 016 23 84 88.

Zondag 30 augustus

Herfststijlooswandeling in Erps-Kwerps. Afspraak 10.30 u, St. Pietersplein, Erps-Kwerps. Zie elders in dit blad.

Gids: Ewoud l'Amiral 0476 261634

Zondag 30 augustus

Schoonaardefeesten in de Weebroekweg in Erps-Kwerps met een stand van Natuurpunt. In de namiddag huifkartochten naar de Rotte Gaten. Kennismaken met het padennetwerk. Waarschijnlijk is er ook hier herfststijloos te zien.

Zie www.schoonaerdefeesten.be/programma-2015.

Zondag 13 september

Trage wegen wandeling van 8 km met start aan het station van Kortenberg, georganiseerd en begeleid door Hilde Slembrouck.

Info: hilde.slembrouck@scarlet.be

Zondag 11 oktober

Warandebosgezwam. Paddenstoelenwandeling in het Warandebos. Start om 9 uur aan GC Colomba in Kortenberg.

Zondag 18 oktober

Trage Wegen wandeling. Thema: verbeterde wandelwegen rond Everberg. Start om 14 uur aan het oude gemeentehuis, Gemeentehuisstraat in Everberg. Info: Paul van Leest, 02 7570979 of paul.vanleest@proximus.be